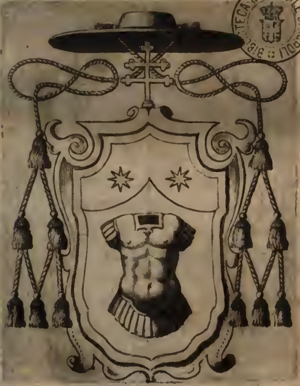
SERMO
PANEGYRICVS
DE S. IGNATIO LOYOLA
SOCIETATIS IESV FVNDATORE

Habitus Romæ

Ab Adm. R.do Patre Fr. ALOYSIO CVRIO Romano Ord. Minorum Seraphici P. S. Franciſci de Obſeruantia Theologo, & Concionatore, Romanæ Almæ Prouinciæ Patre, & Generali eiuſdem Ordinis Definitore.

In Templo S. Mariæ de Aracœli vij. Idus Aug. Anno M. DC. XLVII.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

ROMAE, Ex Typographia Reu. Cameræ Apoſt. M. DC. XLVII.
Superiorum Permiſſu.

Fr. Ioannes à Neapoli totius Ordinis Seraphici P. noſtri Sancti Franciſci Miniſter Generalis, & Seruus.

SVbiectum Panegyricum Sermonem Romæ habitum tàm piè, quàm luculenter in laudem Sanctiſsimi Patriarchæ Ignatij Loyolæ Societatis Ieſu Fundatoris per Reu. Adm. P. Fr. Aloyſium Curium Romanum Theologum, noſtræ Almæ Romanæ Prouinciæ Patrem, & Generalem noſtri Seraphici Ordinis Definitorem, harum exemplo, quantum ad nos attinet, mandari typis, ad maiorem Dei gloriam, libenter annuimus. Datum Romæ in Conuentu noſtro Aracœlitano. Die 28. Octobris 1647.

Loco † ſigilli.

Fr. Ioannes de Neapoli Ord. Min. Generalis Miniſter.

MINENTISSIMO, ET REVERENDISSIMO PRINCIPI D. IOANNI IACOBO PANZIROLO,

ANCTÆ ROMANÆ ECCLESIÆ Presbytero Cardinali Ampliſsimo.

Fr. Aloyſius Curius Romanus. Felicitatem.

SErmo Panegyricus, quem habui ſuperioribus diebus ad frequentiorem auditorum conſeſſum de laudibus Sancti Ignatij Loyolæ Societatis IESV Fundatoris, euolaſſe tunc irreuocabiliter videbatur ex conditione verborum, quæ loquendo proferimus, vnà cum fugaci ſono ſeſe proripientium è conſpectu, vt nuſquam amplius reperiantur. Sed hunc ſiſtere

potuit; & reuocare rurſus in medium humanitas tua, Eminentiſs. Princeps, Quoniam cum Oratorem addictiſsimum habeas vel nutibus tuis, oratio certè, quæ illum exprimit, aliò dirigi, quàm ad te vnum non debuit, nec potuit. Si enim ego catenis quibuſdam arctiſsimæ ſeruitutis deuinctum me Eminentiæ Tuæ profiteor, gloriorquè, etiam partus hic meus libenter patitur illigari ſe typis, ac prælo, vt tuum præferens nomen, numerari iam in tuis rebus incipiat, ac dici tuus. Illum igitur, qualiſcumquè ſit, amantiſsimo, vt aſſoles, excipies ſinu, tum quia me eius authorem humaniſsimè ſemper excepiſti, tum etiam quia inter grauiores curas lecturus es in hoc libello pietatem, amoremque meum erga Sanctum Ignatium, eiuſquè Sanctiſsimum Ordinem, cui intereſſe non potuiſti, dum ad Populum declamarem. Certè mihi fiet ſatis, ſi ſeruitutis meæ perexiguum hoc pignus tuo conſpectu digneris. Vale, & ad annos Neſtorianos viue Princeps Eminentiſsime: Ex Conuentu Vrbis Aracælitano die 28. Octobris 1647.

Iucun-

IVcundiſsimum illud, pulcherrimumq́; ſpectaculum, quo (vt ſacri ad poſterorum memoriam tranſmiſerunt annales) viſa eſt Octauiano Auguſto Imperatori IESV Chriſti infantis effigies in cœli parte conſpicua, & lucidiſſima, Virginis matris gremio aſſidentis: Spectaculum, inquam, illud Almæ Romæ, Vrbium principi, Orbiſq́; Reginæ memorandum ſacroſancto huic Capitolino Templo ſorte felicisſima nomen indidit: Aræcœli: quoniam Chriſti liberatoris gloriam (Tyburtina, vt aiunt, inſinuante Sibylla, aut Sibyllinis libris, qui hic aſſeruabantur, inſpectis) vidit, atquè admiratus eſt Romani Princeps, ac fundator Imperij. Igitur non abs re me dicturũ exiſtimo (Eminentiſsimi Principes) imo ſermonem videor loco accommodaturus, ſi Ignatij Loiolæ Illuſtriſsimæ Societatis IESV ſanctiſſimi Fundatoris gloriam (quam nonniſi ſtellarum luce deſcriptam per hoſce dies tùm cõtemplatur in cœlo, tùm conſuetis laudum præconijs, atquè præconiorum laudibus vniuerſa proſequitur, ac decantat Eccleſia) Egomet inter Minores minimus cum Ordine meo Minoritico, atque Seraphico tanti amantiſsimus Patris; hoc eodem in loco gratulabundus, indicare vobis aggrediar.

Verùm doleo, & vehementer doleo Sibyllinum deeſſe mihi pectus, & carmen, quo fungi pro meritis tanto munere poſſim, & tam arduam, ac perdifficilem ſolus ſubire, & ſuſtinere prouinciam, cui ſubſtituere quidem optarem ex beatiſſimis cœli mentibus aliquam eximio heroicarum laudum argumento non imparem; cum præſertim conſtet illas olim ex empireo turmatim deſcendiſſe ad percelebrem Sacrorum Ignatij oſſium translationem, & ſuauiſſimè præcinentes votiuæ interfuiſſe celebritati.

Equidem, vt loquar cum Ariſtide Sophiſta, nè ſi omnium quidem hominum ora, voceſq; poſſiderem, egregias, & ſingulares tanti viri virtutes negocio facili poſſem recenſere, niſi cæleſtium aliquis reuera ſit orationis meæ dux, & Magiſter; Ipſemet Beatiſſimus Patriarcha Ignatius, cuius opem reuerenter imploro, adſit mihi de cælo, dum in eximias, ac præclariſſimas eius laudes ingredientem me contemplatur. Obnubat ille aliquantiſper ſimillimam ſoli ſuæ gloriæ lucem, vt eam ſpectem inconniuentibus oculis, & non veteris alicuius Sibyllæ, ſed religioſiſſimi Sacerdotis oraculo eruditæ huic, piæ, & frequentiſſimæ ſpectatorum Coronæ demonſtrem.

Certè, vt aſſequi coniectura potui; res ab Ignatio heroicè geſtas attentè, ac deuotè percurrens; geminum mihi videor cardinem huiuſcè laudationis ſtatuere debere: Si videlicet ad Ignatium oratorio more, commune conuertam multorum Sanctorum Elogium, & præſertim Sacrorum Ordinum inſtitutoribus, & fundatoribus accommodatum; Fuiſſe virum illum tùm diuinæ gloriæ quærendæ, & inueſtigandæ, tùm hominum bono procurando, ac promouendo apprimè natum. Cum paucis vtrique parti, (diuino Spiritu afflante) ſatisfecero, intelligam ſanè, me vobis prò veſtrà vrbanitate, & clementia approbantibus; tantiſper ſuper argumento propoſito peroraſſe. Futuram Pauli Apoſtoli doctoris Gentium celeberrimi Sanctitatem prænunciaturus ad Ananiam de cœlo Chriſtus, cum ad abluendum, & expiandum Sacro Baptiſmo hominem (vti iubebatur) bonus ille diſcipulus metueret, ac expaueſceret, intentatas in Chriſtianum nomen ab Equite perculſo minas, ac prænunciatas ſtrages cauſatus; Chriſtus, inquam, veritatis Magiſter ad Saulum accedere iuſſit Ananiam, quoniam diuina manu foret in vas electionis illico permutandus, & ſacroſanctum IESV nomen per Orbem omnium ſaluti gentium portaturus. *Vade Ananias, quoniam vas electionis eſt mihi iſte, vt portet nomen meum coram gentibus, & Regibus, & filijs Iſrael.* Idem prorſus enunciatum Ignatio noſtro ſummopere congruit, quem in apoſtolicæ vitæ inſtitutione conſtat in omnibus fuiſſe æmulatorem, atque imitatorem Pauli ſolertiſſimum; ille enim non ſecus, ac alter gentium Apoſtolus conuerſus ad Chriſtum, (vt verbis in ſimili materie vtar magni

Bernardi) conuerſionis miniſter factus eſt vniuerſo Mundo, quod profectò nihil aliud fuit, quàm vas electionis fieri ex luteo terrenarum rerum pleno, vt nimirum de eo dici poſſit, quod in ſacris litteris legimus. *Vas auri ſolidum, ornatum omni lapide pretioſo*; dignum ſanè, quod contineret in ſeſe, atquè in mundum vniuerſum effunderet oleum precioſiſſimum nominis Ieſu, de quo ſcriptum est: *oleum effuſum nomen tuum. Effuſum* (ait Sanctus Bernardus) *in homines, & in illos homines, qui computruerant tanquam Iumenta in ſtercore ſuo.* Ex eo igitur tempore totum ſe diuinæ gloriæ quærendæ diligentiſſimè addixit Ignatius, qua ſe potiſſimum teſſera diſtinguendum, ac diſcriminandum curauit ſacrorum militem ſtipendiorum eliminata penitus, ac eiurata profana militia, ſub qua ad annum propè trigeſimum laborioſè pugnauerat, & glorioſè meruerat. Tunc enimuerò in perdifficili pugna non tam miles, quàm ſignifer fuit, & dux nonniſi in Campo religioſæ virtutis, vbi diuinæ gloriæ fulgor, non humanæ conquiritur. In obſidione primùm Pampelonenſi telorum, tormentorumq; bellicorum ſuſtinuit tempeſtatem, mox ceſſit in hoſtium poteſtatem vulneratus: quod ad ampliorem palæſtram, in Sanctitatis arenam diuinitùs vocabatur. Quare maioris balliſtæ globo percuſſus, altera tibia minor, claudicare quidem cæpit, ſed vt velocior, agilior, & expeditior foret veræ, ſolidæq; virtutis ad curſum, belli eum caſus afflixit, quem propitia ſalus ad Sanctorum gloriam parabat erigere. Alia itaque viuendi ratione iam inita, ad ſolam ſui ipſius perquirendam, & comparandam victoriam intendit animum, nouamquè aggreſſurus altercationem, & pugnam, nouum viſus eſt armorum genus ſumpſiſſe: Induit enim talarem tunicam, veſtemquè cilicinam pro lorica, & ſe ſparteo ſune, tanquam cingulo militari præcinxit: cædendo, affligendo, & mortificando corpuſculo expediuit in ſe flagella pro telis, inediæ, laborum, vigiliæq; patientiſſimus, factuſquè tandem non tàm copiarum ductor, quàm ſuarum arbiter appetitionum, ac moderator, ſtatuit nimirum inpoſterum non ſuarum eſſe partium miles, ſed ad diuinas acceſſit, ſtatuit non ſibi pugnare, ſed Deo, cuius tantùm ex gloria nouam inſtituit diſciplinam viuendi. Manarunt illico ab eo vberrimo, puriſſi-

moq; fonte tanquam riui, compreſſio cupiditatum, commotionumquè turbidarum aſſidua, ſalutarium pœnarum ſpontanea, & voluntaria ſuſceptio, honorum, graduum, ac dignitatum contemptus, & paruipenſio, odium, & execratio diuitiarum, ſtudium paupertatis, exul à curis forenſibus ſolitudo. Noua profectò hæc militia, poſt auſpicatiſſimum cruris vulnus, Ignatium exercuit ſuæ vitæ rationes principi regulæ conformantem, diuinæ amantiſſimum gloriæ, contemptorem ſuæ. Nam vbi adhibitis humanæ modeſtiæ legibus, animi elationem generosè depreſſit, non amplius ſequutus eſt ſuperbiæ, arrogantiæ, ambitionis, faſtuſquè mundani vexillum, non auaritiæ ſe dedit ad opes, & diuitias congerendas, non hoſtilem ex ira ſitiuit ſanguinem, ſed conuerſis in Deum curis, eo ſtudiosè colendo vitam tranſegit, non quietem amauit, non ludos, aut remiſſionem optauit, non inſtruxit ſplendidè, magnificèq; conuiuia, ſed proſequendo debitis honoribus Numine, inita chriſtiano ritu certamina ad iucundum exitum, felicemque perduxit. Supra ſeipſum conſilia, & vires in cœlum ſuſtulit, votorum alas ad volatum perdiſſicilem explicauit, vni adhæſit Deo, atquè intentus in ſummi boni venuſtatem, ac pulchritudinem, ad diuinæ apicem gloriæ curſu concito contendit. Cæpit demum Ignatius nobiliora, & ſolidiora tractare negocia à rebus mutationi obnoxijs (vt aiebat de magno illo Cæſario Nazianzenus) translata militia, & commutata ſibi aula. Mirum ſanè erat, homini diuiti, & ingenuo in Aula Regis Catholici Ferdinandi tot illecebris, ac blanditijs innutrito, tàm aſperum, rigidum, ac ſeuerum deinde placuiſſe viuendi genus, vt ſudoribus, ac laboribus, moleſtijs peregrinationum, copia lachrymarum ſacras Montis Serrati, Romæ, & Hieroſolymæ ædes perdius, ac pernox reſperſerit, emendicato paſſim pane, ac frigida victitarit, pro tecto ſpecum, pro lecto humum in commodis habuerit, atquè delicijs.

Vas igitur luteum prius, quò magis ſe ornamentis ſpoliauit, eò pretioſius euaſit, auroquè puriſſimo, in quod eſt permutatum, gemmas ſuperinduxit innumeras, vt dignius diuinæ gloriæ deſeruiret. Animi in illo demiſſio, ac ſui ipſius contemptus, & deſpectio, gemma fuit præcioſiſſima, poſtquam faſtum mun-

mundanum exuit, ac ſuperbiam exarmauit omnem. Nam ſi Sanctorum Virorum alij, & præſertim Seraphicus noſtri Minoritici Gregis Inſtitutor Franciſcus huius virtutis inſtinctu, decedentes in nuda humo, vel in cinere decumbere voluerunt, poſt ſuam ad Deum conuerſionem Ignatius, tùm viuens, tùm moriens de ſe ita ſenſit abiectè, vt optaret in fimo, in ſterquilinio ſepeliri, vbi ſuam quoquè memoriam tumularet, ac penitus aboleret. O humilitas, ò humilitas, libet hic exclamare cum Chriſoſtomo; quæ nec poſt mortem deficit: Sed ex altera parte relinqui humilem, deſtituiuè abiectum nequaquam paſſus eſt Deus. cui ſemper humilium deprecatio placuit, & humilium cordium demiſſio cordi fuit. Nam funere planè magnifico, ac triumphali Ignatium voluit efferri, ad cuius oſſa, (vt ante dicebam) demiſit de cœlo rutilantium ſyderum faces, vt dum animo inter cælites conſtituto ſol ipſe, lampadis inſtar arderet, ſepulto in Terra cadaueri nonniſi aſtra ſplendeſcerent, lucemq; præferrent; quinimo dum alij Sacrorum ordinum Fundatores in alijs terræ partibus tumulantur, nactus eſt ſepulchrum Romæ glorioſum Ignatius, Romæ, inquam, quæ ſedes honorum eſt, humanæq; magnificentiæ Scena præclara. Quàm autem abiectè de ſe vir ſanctus ſentiret, oſtendit, cum delatum à ſocijs Generalatus munus, noluit in ſe recipere, niſi iuſſus à Confeſſario fratre Theodoſio; qui Romæ in Ianiculo monte ad Sanctum Petrum in monte aureo ex Minoritica Fratrum familia, quam vocant de obſeruantia, antè confirmatam Societatem habebat. Quid verò de eius ſingulari caſtimonia, & pudicitia dicam, cuius inſigne quoddam accepit Ignatius non ab Angelis, ſed ab ipſa Virginum maxima ac Regina Virginitatis MARIA, eiuſq; Virginum parente, atque inſtitutore Filio: cum ab eo tempore omnem cupiditatis impuræ ſcintillam in ſe prorſus extinctam ſenſerit, ac deinceps in carne vixerit, tanquam à carne ſeiunctus, dignus ſanè, qui inter illos recenſeretur, ac numeraretur, quibus dictum eſt ab Apoſtolo Paulo: *Vos in carne non eſtis, ſed in ſpiritu, in carne enim ambulantes, non ſecundùm carnem militatis*, Idemq; confirmatum eſt à D. Hieroymo, cum ad Lætam ſcribens de filiæ inſtitutione, ſeruos Dei prænunciaret,

 futu-

futuros in carne, ſed ſine carne. Certè in Ignatium cadit præclarum illud melliflui Bernardi præconium de Sanctis Apoſtolis, quos tanquam alienos prædicat, & liberos, & immunes à ſtrepitu diabolicarum ſuggeſtionum, à ſtrepitu carnalium deſiderio-rum, à ſtrepitu mundi: quare hanc magnam fælicitatem exaggerans idem S. Doctor concludendo exclamat, atquè exclamando concludit: *Felix anima, quæ linguas iſtas mundanas non exaudit, audiat licet: Sed illa multum felicior, ſi tamen aliqua eſt, cui penitus non loquuntur.* Doleo ſanè, me cætera (vt vellem, & summopere cuperem) perſequi omnino non poſſe, quoniam quæ circumſtant anguſtiæ temporis, numerum heroicarum virtutum adauctum haud capiunt, quibus alterum vas electionis Ignatium ornauit, & locupletauit Deus eximius Artifex, & cultor animorũ. Paupertatis Euangelicæ ſtudium in illo perfectiſſimum fuit ex eo præſertim tempore, quo ſua omnia indumenta ad intimum vſque amiculum deponere voluit, ipſq; mendici cuiuſpiam nuditatem veſtiuit; qua pia liberalitate laudatam à Chriſto Domino primam diui Martini Turonenſis eleemoſynam ſuperauit, de qua præclara illa vox tanti laudatoris longo ſæculorum decurſu non deſinit in Eccleſia Catholica reſonare.

Martinus adhuc Cathecumenus hac me veſte contexit: cui laudi (ſi qua ſimilis foret de noſtro Ignatio proferenda) profectò dici eodem ferè modo meritò poſſet:

Ignatius ſuis me veſtibus precioſis contexit, ſibiq; viliores, & deteriores reſeruauit. Eius deinde prompta obedientia vendicat ſibi meritò elogium ſuum præclariſſimum, cuius ad aram ſæpiſſimè mactauit Deo vir humillimus, atquè obſequentiſſimus velut animi ſui primogenita, Intellectum, & voluntatem; quarum certè Victimarum oblatio Deo gratiſſima, iucunda cœlitibus, atquè hominibus ipſis maximè vtilis, proficua, & ſalutaris eſt. Huius virtutis vi ingentes, eaſq; præcipuas loqui victorias cæpit Ignatius iuxta illud ſapientis effatum: *Vir obediens loquetur victorias*, quoniam (vt optimè interpretatur Gregorius) dum alienæ voci humiliter ſubdimur, noſmetipſos in corde ſuperamus, & hæc eſt victoria egregia, ò religioſi Viri, quam in Cænobicicis clauſtris feliciter reportamus. Præterea, quis negare audeat, obedientiam, fæcundam eſſe parentem palmarum illuſtriorum, &

coro-

coronarum, quæ in Chriſtiana Religione decerpi ſoleant? cum mercedem obedientiæ Chriſti exaltatum, & ſublimatum illum fuiſſe à Deo, atquè inſignitum, & decoratum eò nomine, quod verè eſt ſuper omne nomen. Sanctus Bernardus agnouerit, dum ſermone, quem de bonis caducis, & tranſitorijs deſerendis, ac contemnendis inſtituit, in hæc verba prorumpit: *Poſtremò & ipſum nomen IESV, quod eſt ſuper omne nomen, & in quo flectitur omne genu, cæleſtium, terreſtrium, & infernorum (Apoſtolo teſte) obedientiæ remuneratio eſt.* Itaquè feliciſſimum exitum rerum præclarè ab Ignatio, atque ab religioſiſſima, & eruditiſſima eius Societate geſtarum, abſolutæ obedientiæ, quam illa feriò profitetur ex fundatoris ſanctiſſimi inſtitutione, Deiq; in eam bonitate propitia, optimo poſſumus, ac debemus iure tribuere. Verùm hoc perfectæ obedientiæ Sacrificium, quo Deo litauit Ignatius, eò perfectius extitit, quo maiori charitate conditum ad ſuperos dicitur euolaſſe. Amor enim omnium virtutum ſal à diuo Ephrem meritò appellatur, nec ſine amore ſapere, aut vigere obedientia potiſſimùm poteſt. Perſuaſit Ignatio amor diuinus, diuina charitas, vt ardentiſſimo affectu, & flagrantiſſimo deſiderio pluries Martyrum palmas ambiret, verè dignus illo diui Bernardi præconio: *etſi non ſemel effectu conſumatæ paſſionis, ſed toties martyr fuit affectu deuotiſſimæ voluntatis:* Ignatio namq; ſicut & noſtro Didaco Complutenſi martyrij deſiderio ex obedientia Canarias quondam Inſulas adeunti non martyrio voluntas, ſed voluntati martyrium defuit: Deo illos reſeruante, vt multos Chriſto Ieſu lucrifacerent.

Ignatianæ ardentiſſimæ, ac flagrantiſſimæ charitatis præ Cœlo terram floccifacientis, illæ fuere voces centies iteratæ, & millies repetitæ: *heu, heu, heù quàm ſordet terra, dum Cœlum aſpicio.* Ardentiſſima Ignatiana charitas, ex orantis corde, labijſq; ſanctiſsimis illud exprimebat multoties: *O Domine ſi te homines noſſet.* In Ignatio reſplendens diuina charitas aliquando abalienatum à ſenſibus ad octauum vſque diem in mētis abſtractione ita continuit, exhibuitq; vt vulgò crederetur extinctus, cùm reipſa viuens in eius ſinu, qui vera eſt vita, poterat cum cœleſti ſponſa dicere: *Adiuro vos, filiæ Hieruſalem per capreas, ceruoſq; Camporum, ne ſuſcitetis, neque euigilare faciatis dilectam, donec ipſa*

velit. Charitas denique illi animo ad interiores Cœli delicias, & inexplicabiles voluptates ſitienti, & anhelanti felicius, quàm olim in fabulis Dædalus pennas applicuit, vt identidem inter precandum ſuſpirijs ac votis, ſingultibus, atquè gemitibus raperetur in Deum, eiuſq; ſui conſpectu, mortalitatis exilio fatigatus, optaret: Mortem namque mortis imagine præueniens, habebat iure dicere cum Apoſtolo: *Mihi viuere Chriſtus eſt, & mori lucrum*; & : *deſiderium habeo diſſolui, & eſſe cum Chriſto*.

En igitur quale, quantumuè Vas electionis, quam ornatum, ac decoratum virtutibus, quaſi vnionibus precioſiſſimis, extiterit Ignatius, Auditores videtis. At quorſum hic apparatus? fortaſſe requiritis. Reſpondeo ego Ieſu Chriſti ore, quemadmòdum reſponſum de Paulo eſt: *Vt portet nomen meum coram gentibus, & Regibus, & filijs Iſrael*, ideo à ſæculari militia conuerſus ad Chriſtum eſt. Vt nimirum hoc pretioſiſſimo, ac ſaluberrimo vnguento mortales vbique terrarum in infirmitate degentes ad ſalutem reſpergeret. Huic, nempè Ignatio Beatiſſimo, poſt vitale illud tibiæ vulnus, propoſita Sanctorum exempla legenda animos ad res præclarè gerendas ingenerauère, immo quaſi ſtimulum adhibuère, & calcar immenſum addidère lateri, vt fracto crure velociſsimè curreret, & in ſequendis Sanctorum veſtigijs minimè claudicaret. Huic corporis ægritudine laboranti Petrus Apoſtolorum Princeps apparens, viſus quodammodo eſt ſacroſanctis clauibus Cœlorum Regnum reſeraſſe; & Terrarum orbem nonniſi dulciſſimo IESV nomine inſcribendum tradidiſſe. Huic cælitùs iniectus literarum, ac ſtudij amor, poſt annum ætatis ſuæ trigeſimum in puerorum gymnaſijs inter prima Grammaticæ rudimenta ponere tyrocinia docuit ſublimis cuiuſdam ſanctitatis, cuius deinde ſpecimen præbuit feraciſſimo mortalium bono. Huic in terris aduenæ, & peregrino ineffabilis, & incomprehenſibilis illa Trinitas perſonarum in vnitate diuinæ naturæ ſui copiam feciſſe videtur, vt vir literarum planè rudis de tanti veritate, ac ſanctitate myſterij libro piè, eleganterque conſcripto faſtuoſæ inanium literatorum ſuperbiæ, & arrogantiæ ſilentium indiceret, & cæleſti prudentia, qua ille pollebat chriſtianæ animi demiſſioni innixa, vnà cum ſingulari quadam ſagacitate

citate coniuncta Lutherum, impioſq; ſectatores confunderet. Huic Virgo Deipara Sacratiſſima inter ſacras commentationes opem tuliſſe creditur, ac manum propemòdum admouiſſe mirum illum ſpiritualium exercitiorum libellum elucubranti, cui ſuſceptas animo chriſtianas virtutes viri complures ad meliora conuerſi, & nominatim Carolus Borromæus Purpuratorum gloria, & Franciſcus Xauerius Indiarum Apoſtolus Societatis tantæ ſplendidiſſimum iubar, vitæ integritatem, ſanctitatem debent. Huic rem diuinam deuotiſſimè, vt conſueuerat, audienti oſtenſus in hoſtia ſacroſancta puer Ieſus, tanquam Societatis inſtitutor optimus, ac Signifer glorioſus adfuiſſe creditur. Huic tradita diuinitus ratio eſt meditandi, & contemplandi cum Magdalena, ac ſedendi ad Chriſti pedes, vt Antonio, Benedicto, ac Bernardo feliciter contigit Monaſticæ diſciplinæ reſtitutoribus. Huic inſtructi, ac roborati viribus humeri ſunt ad ſacras ædes fulciendas, & ſuſtentandas, quemadmodum olim tempore Innocentij Tertij Summi Pontificis Seraphico Patri meo Franciſco Sacroſanctam Lateranenſem Baſilicam ruinæ iam proximam, vnà cum magno Patriarcha Dominico proprijs humeris fulciēti. Vnde illud Bonauenturæ Seraphici Doctoris elogium: *Crucis vox hunc alloquitur, Ter dicens tu te prepara, Vade Franciſce repara Domum meam, quæ labitur*. Huic denique communicata vis eſt Concionatores Euangelicos inſtituendi, ac per orbem deſtinandi ad fuganda vitia, & peſtes, ægritudineſq; ſanandas animorum. Id, quod præſtiterat ante magnus ille Patriarcha Dominicus ſublimiſſimi Reuerendorum admòdum Patrum Prædicatorum Ordinis celeberrimus auctor.

Finem nunquam dicendi facerem, niſi repentè orbis terrarum vniuerſus, & Roma eius caput pro me rerum copia propemodùm obruto, nam reuera inopem me copia facit, luculentiſſimè peroraret. In Moſchouiam, ait, Perſidem, Dalmatiam, Libani montis plagam, Aethiopiam fructuoſiſſimæ miſſiones traductæ, egregia, inſignia, celebria, ſingularia, ignita Ignatij opera ſunt. Germania, Polonia, Gallia, Belgium, Anglia, Scotia, Hibernia, Britannia pluribus locis in fide catholica labefactatæ ab hæreſi propugnatæ, ac releuatæ, ſunt dulciſſimi, iucundiſſimi, ſuauiſſimi Ignatij fructus, quid plura? Indias ad Orientem, atquè ad

Occi-

Occidentem ſolem ſitas, locis, moribuſquè diſſitas, imò diſiunctiſsimas Regiones capere potuit ardentiſſima, & flagrantiſſima Ignatij charitas, amplexari valuit amplum, ac magnanimum Ignatij pectus, vt ab Ethnica ſuperſtitione purgarentur, & ad Sedem Romanam, tanquam ad vnum Chriſti ouile deducerentur. Pueri Chriſtianæ doctrinæ inſtitutionem, Adoleſcentes, ac Iuuenes aperta ad variam litteraturam gymnaſia, morum mutationem, ac pietatem corde receptam viri, erecta Romæ Gynecæa mulieres ad caſtiorem & meliorem vitæ frugem conuerſæ, pias ſibi domus fundatas Virginum greges, orphani, cathecumeni debent. Omnium ergo linguis laudetur, qui ab omnibus laudari poteſt: quàmuis iuxtà Ambroſianam ſententiam, prolixa, & ſuperflua laudatio illa ſit, quæ non quæritur, ſed tenetur; peculiari nihiloſecius titulo laudetur, & extollatur, qui omnibus omnia fieri cum Apoſtolo curauit; Et quotquot Ieſum nonniſi per Ignatium habent, gratulentur ſibi tantum bonum, gratulentur ſibi tantum bonum: Sicut & ego gaudeo mihi, & ex animo gratulor vobis Reuerendi Admòdum Patres, & tibi præſertim Reuerendiſsimo Patri Vincentio Carrafæ tanti Patriarchæ Vicario, ac Succeſſori digniſſimo. At in veneratione, gratoq; animo Ieſum ab Ignatio non diſiungatis. Ego quidem, quemadmodum in Cœlo vnum eſſe cor contemplor cum Ignatio veſtro, Patres, Seraphicum Patrem meum Franciſcum, ita, dum Ieſu pariter, ac Franciſci diſciplinam profiteor, cum vtroque etiam Ignatium deuotiſſimè colo; peculiarem Ignatij, atq; ordinem obſeruo, & veneror ab eo inſtitutum, cuius in Scholis celeberrimi Romani huius Collegij ſum adoleſcẽs olim ad literas, & pietatem excultus, ſub eruditis, ac religioſis præceptoribus, quorum vnus Horatius Vecchius Romanus, cuius memoria in benedictione eſt, in Elicura Valle Regni Chilenſis Indiæ Occidentalis ſuperioribus annis Illuſtris Chriſti Martyr euaſit.

Dixi pro tenuitate, atquè imbecillitate mea de eo iam ſatis, pro reuerentia, obſeruantia, ſeruitute, obſequio, obligatione, deuotione, & affectu, ac peculiari animi propenſione parùm, pro excelſiſſimis meritis Sanctiſſimi Patriarchæ, omni encomiorum, atque præconiorum laude digniſſimi propè nihil.

Vti-

Vtinam Ignatius ipſe Beatiſsimus, qui cæcis viſum reſtituit, ſurdis auditum, & mutis loquelam, qui mortuos non ſemel reuocauit ad vitam, qui ſe nonnullis, & præſertim Sancto Philippo Nerio eximio Illuſtriſsimæ, & pijſsimæ Congregationis Oratorij fundatori videndum præbuit lumine circumfuſum, qui ſola voce læthalem multis in peccato ſomnum excuſsit, qui in ſtadio virtutum pluribus exemplo præiuit, qui labore, induſtria, atquè afflictatione corporis animas diligenter quæſiuit Deo, tanquam Venator optimus, Chriſtum Ieſum imitatus, qui Principes tenebrarum toties expugnauit. Ignatius ipſe ſuo igne ardentiſsimo, quem in Terram Dominus miſit, & voluit vehementer accendi, linguam noſtram ad condignam ſui laudationem inſtruat, erudiat, & edoceat; faciatq́; cor meliorum imitationes cariſmatum eius ſapientiæ, eruditionis, eloquentiæ, atquè in dicendo facundiæ amans, quę ſuæ ſalutis cauſam ad diuinum Tribunal rectè perorct, ac ſi clarius diceremus: (optimi Auditores) imitari non pigeat, quod celebrare delectat.

D I X I.

ELOGIA, ET EPIGRAMMATA
in laudem Oratoris
A quibuſdam humaniorum litterarum ſtudioſis conſcripta.

ELOGIVM.

ALOYSI CVRI
Non peroraſti, ſed triumphaſti,
Dum Ignatium laudaſti eloquentia pluſquàm ignea,
Hoc eſt, Amoris eloquentia:
Cui, ſi viuerēt, nec Tullius, nec Demoſthenes pares eſsēt
Immò
Peroraſti, quia triumphaſti;
Pro Capitolio, Capitolinum Templum fuit,
Solium triumphale, ſuggeſtum.
Et verba fuêre aureæ catenæ,
Quibus
Ea Ingenia in Triumphum duxiſti,
De quibus ſolus Amor triumphat.
Te perorante
Didicit Roma, ſolo Amore omnia vinci.

De laudato S. Ignatio in æde Virginis Capitolina ab Aloyſio Curtio Romano Franciſcana Familia Definitore Generali.

E L O G I V M.

IGNATIVS
Ab igne nomen ſortitus
Lucem ſuam debet
A L O Y S I O
Romano Oratori.
Is inter Franciſcanæ familiæ Primores nulli ſecundus
niſi Primis
Orationem de Ignatio habuit Capitolinam,
Nationum ſcilicet omnium concurſu conſenſuq; triumphalem;
Neque enim perorare in Capitolio licuiſſet Aloyſio,
Si carere eloquentiæ palma potuiſſet.
Eius afflatu declamantis è Franciſci cineribus
noua fax gloriæ affulſit Ignatio,
quam turbo extinguet nullus.
Nam ſi cinerem nulla in Olympo aura peragitat
Quis Ignatij facem in ara Cœli reſtinguat?
Et nos quidem Ignatium terræ mandaueramus
Parenti Optimo parentati,
Tu verò Cœli aris, aſtriſque intuliſti:
Vt qui Cœlum ſemper ſuſpexerat,
tua inde eloquentia ſuſpiceretur,
haberetque tuæ beneficio linguæ Cœli aram in terris,
Nimirum
Vnus potuit Aloyſius Tarpeiæ rupi excubitorem adiungere
Ignatium:
Vt Hiſpano Cœlite arx ea ſeruaretur,
Quam Franciſci nuditate loricatam nemo auro aut emet,
aut redimet.
Hunc quum Tu Militem Romanæ arci addideris
declamando,
Capitolio adeſſe docuiſti
non Anſerem excubitorem, ſed Cygnum;
Hoc tantùm aui diſſimilis, Aloyſi,
quòd Cygnus, vt bellè cecinit, diù viuere non poteſt;
Tu verò nobis mori non poteris,

Ignatij merita
Poſtquam ingentes ſibi vſquequaque plauſus excitarunt,
Quod vnicè ſperandum ſupererat, tuæ, Aloyſi, benignitatis opera
In Capitolio deniquè triumpharunt,
Fortunatiſsimum iamverò Militiæ deſertorem quis non inclamet Ignatium,
Dum propter poſita iamdudum arma
Triumphum à Te recipit immortalem?
Meliora tamen arma non deſunt: ea videlicet,
Quibus non in ferrea Vulcani, ſed in aurea Sacræ Palladis officina conflatis
Tu ornatiſsimè munitum nouæ IESV Militiæ Ducem
Produxiſti ſpectandum
Nos planè nunc primùm inuidere deſiuimus elapſo proximè ſæculo fœlicitatẽ ſuam
Clariſſima Ignatij facinora conſpicienti:
Tuæ quippè miraculo facundiæ, ea clarius, vel imagine ſuſpeximus orationis.
Et verò modo, ſi vnquam Cœlum ſibi Romæ propitium ſenſit Heros Sanctiſsimus,
Cum ab amico Romani Oratoris obſequio
Ignes ſuos, quaſi terræ Altaria ſatis non eſſent, in ipſa Cœli Ara
Tam ſplendidè collocatos inſpexit.
Cœleſti ſcilicet in Ara extingui non licet:
Quare iam tuti celebritati nominis procul omni inuidia temporum eluceſcent.
Verùm licet æternùm viuax iſte ſit Ignis, cineres tamen amat
Eos vnice, quibus Franciſcana paupertas pretioſiſsimè induitur!
Illis ipſe protegi gaudet, illis fœdere perpetuo iungi.
Nec mirum: lucem, quam ſperare potuit ampliſsimam Ignis noſter
Tuis debet Cineribus
Aloyſi.

Ad Romanos, vt ad Orationem de Sancti Ignatij laudibus audiendam, properent.

ADHORTATIO.

Culmina, marmoreum ſtellantibus admouet oris,
Qua Tarpeia caput, Turba Quirina ſubi,
Cæleſtes aras, Capitolia clara triumphis,
Hinc propera ad MARIÆ magna theatra ſatis,
Namquè hic ſacrificis onerabitur ara ſauillis,
Nobilis ara, magis nobilis ignis erit,
Ara eſt cæleſtis, ſacer eſt Ignatius ignis,
Ipſe miniſter amor conſulet exta focis,
Suggerit (at poſces) quisnam arida pabula flammis?
En grandes Curius concitat ore rogos,
Corda citi afferre hîc ſacro iugulanda miniſtro,
Dextrâ, arâ, haud poterunt nobiliore mori.

Ad Exteros populos.

Gens extrema, poli quæ flamina frigida ſentis,
Qui bibis huc propera Thermodoontis aquas,
Huc Arabes populi, huc vos feſtinate Sabæi,
Et ſi quem gremio barbara terra fouet,
Hìc Capitolina ſpectaſtis in arce triumphos
Cæſaris, hic Curij magna trophæa ducis,

DE ALOYSIO CVRIO: S. Ignatium Loyolam Cantabrum laudante in Templo Sanctæ MARIÆ de Aracœli, vbi olim Iuppiter Feretrius.

Cantaber Auſonijs non ante domabilis armis
Subdidit Auguſto colla ſuperba iugo:
Ambitioſa tuas damnaras aula Feretri
Vnicus inuidit quas ferus Auſter opes;
Scilicet Auguſti laudes, orbique manebat
Dextram fręnando gloria tanta parem.
Inuictos prior ille Duces, populoſque ſubegit,
Tarpeioque tulit fercula Ibera Ioui.
Loyolæ Ducis exuuias, ſimulacraquè fingit
Gemmea Aloyſius Dędalus eloquio.
Quod tenet Alma Parens, meliorque Feretria, templo
Infert Cantabrici magna trophęa Ducis
Quemque decem geminis nemo in Capitolia luſtris
Deduxit; Curij lingua Curulis agit.
Auguſtam Curij mentem, mundumquè Minorem
Vt regat imperio quis neget eſſe parem?

ALOY-

ALOYSIVS CVRIVS.

Laudans Beatum Ignatium, componitur cum Curio Dentato Romano.

EPIGRAMMA.

Cedat Aloyſio Curio Dentatus: vtriquè
  Roma parens; diſpar ornat vtrumque decus.
Reſpuit ille aurum Samnitum munus; at iſte
  Reſpuit & patriæ munera larga domus.
Ille redux Martis, Cæleſtem hic orat ad Aram:
  Ille manu, hic labris parta trophęa ſacrat.
Hic animos fixit lingua, gladio ille Sabinos,
  Tarpeias victor venit vterque domos.
Illi victori populus ſine lege Triumphum
  Et malè compoſitis vocibus occinuit.
Hic dum Loyolam laudat, ſuper Aſtra triumphat,
  Plaudenteſque habet ex Aethere Cælicolas.

DE EODEM.

D. Ignatij Loyolæ Laudatore.

Loyolæ extincto nati dum funera ſoluunt
  Aſtra ſepulchrales exhibuêre faces.
Labitur Ignatij in tumulum reuolubile cælum
  Aſtraque miratur mortis amare gelu.
Ad vitam vt Curi, Loyolam voce reducis
  Erubuit cælum iam micuiſſe minus.
Vox parit inuiſa reſonantia ſydera luce
  Nobile & impleuit ætheris obſequium,
Scilicet hic aſtris funebria munera ſoluit
  Illa dedit longos ignea facta dies.

DE EODEM.

Hic vbi laurigeris plaudit ſibi Roma triumphis,
  Et reſonum feſto murmure reddit io.
Franciſci decus, & doctæ ſpes inclyta Romæ
  Fundis, Aloyſi, Numinis ore melos.
Hic Loyolæi laudas incendia cordis,
  Queis Mundum dio turbine corripuit.
Aureus eſt ignis, ſermo flaueſcit in aurum,
  Quàm benè nunc flammis aurea vena micat.

De Aquila Capitolij quòndam inquilina, nunc Sanctum Ignatium Loyolam adorante.

Aligeri Regina chori, generoſa nitorum
  Filia, Tarpeij gloria prima iugi.
Inclyta pennatis cuius deuecta triumphis
  Roma premit victi ſolis vtramquè domum.
Siccine Cæſareos deponens cernua faſtus
  Ardet in Ignati ſolis alumna, faces!
Et cælo confine ſolum, Curioſquè profundi
  Oris adorata voce tonare docet!
Nunc mihi fumantis monimentum ignobile Troiæ
  Obijce Veſtales fama ſuperba rogos:
Obijce: maiores Curio ſub iudice flammas
  Supplex Loyolæ in funere Roma colit.
Illam fortunæ, diuini hanc pignus Amoris,
  Illam Erebum dices, hanc peperiſſe polum.

Ad eundem Oratorem.

Eloquio Ludouice tonas, flammaſquè decoras
  Loyolæ recolis dum pia facta, vibras.
Etna Deo ſacrata flagrat tarpeia rupes;
  Hinc flammas torques ore ſed innocuas.
Hanc Etnam facibus pietas impleuit amoris

De Panegyrico in laudem S. Ignatij Loyolæ.

AD AVTHOREM.

Caſtra ſubis Franciſce, ſubis Loyola profanæ
Militiæ, at ſacræ maximi vterque Duces.
Hunc tu ſic celebras, tractas ſic illius arma,
Te decus hic credat, prædicet ille ſuum.
Hic linguam, regit ille manum, cor vterque: ſed huius
Dextra loquax lingua eſt, lingua operoſa manus.
Quid decantatum plaudis tibi Romule vatem,
Lingua dedit falsò cui tria corda triplex?
Viuere Franciſci, Loyolæ viuere corde
Verius hìc Curium lingua, manuſque docent.

AD EVNDEM.

Qua noua flammarum Capitolia ad alta coruſcat
Gloria, quale Curi gliſcit in ore iubar?
Noſco faces Loyola tuas, flammâ inter amicos
Franciſci Cineres nobiliore micas.
Quid Loyola tuas? geminat Seraphinus & ignes
Vtroque an Curij cor ſit in igne rogus?
Es Franciſce rogus, rogus eſt Ignatius: ambos
Agglomerat Curius, quantus vtroque calet?

A. M. D. G.

VA1 1518068